

52 החולין – את הבהמה הראשונה שמביא לחגיגה יביא מן החולין
53 בלבד, וממנה יאכל ראשונה על שולחנו, ואין יכול לטפול בה מן
54 המעשר, כיון שבה יוצא ידי חובת חגיגה שהיא דבר שבחובה.
55 אבל מִכָּאן וְאִילָף – שאר הבהמות שמקריב לחגיגה כדי שיהיה
56 לאוכלים עמו בשר חגיגה כל צרכם, יכול להביאם מן המעשר,
57 אפילו אם מקריבם ביום הראשון. ובשלמים שמקריב בשאר כל
58 ימות הפסח – בשאר ימי חול המועד, שהם שלמי שמחה, אֲדָם יוֹצֵא
59 יְדֵי חוֹקְתוֹ אִף מִמַּעֲשֵׂר כְּהֵמָּה מַעֲדָרוֹ אִם יֵשׁ לוֹ, וְכֵן שָׂכַן שִׁיכּוֹל
60 לַקְּנוֹת בְּהֵמוֹת לְשִׁלְמִים אֵלּוּ מִמַּעוֹת מַעֲשֵׂר שָׁנִי. הָרִי שִׁמְפּוֹרֵשׁ
61 בְּבֵרִיתָא זֶה כַּדְּבָרֵי חוֹקִיָּה, שֶׁלְּדָבְרֵי בֵּית הַלֵּל בְּשִׁלְמֵי חוֹגִיגָה
62 טוֹפְלִים בְּהֵמָּה לְבַהֲמָה.
63 הגמרא חוזרת לדון במה ששנינו בברייתא, שבשאר ימי חול
64 המועד יכול להביא שלמי שמחה ממעשר בהמה, ומשמע שביום
65 טוב אינו יכול להביא חגיגה ממעשר בהמה. שואלת הגמרא: בְּיוֹם
66 טוֹב מָאִי מַעֲמָא לֹא – מדוע ביום טוב עצמו אינו יכול להקריב
67 חגיגה ממעשר בהמה לשאר אכילות, כמו שיכול להקריב לשאר
68 אכילות בהמה ממעות מעשר שני לבית הלל.
69 משיבה הגמרא: אָמַר רַב אֲשִׁי, חֲכָמִים גִּזְרוּ שְׁלֹא יִבְיֵא כֻלָּל מַעֲשֵׂר
70 בְּהֵמָּה לְהַקְרִיב בְּיוֹם טוֹב, דְּלִמָּא אֲתֵי לְעִשְׂרוֹי בְּיוֹם טוֹב – שְׁמָא יְבוּא
71 גַּם לְעֵשֶׂר אֶת עֲדָרוֹ בְּיוֹם טוֹב, וְאִי אֲפֻשֵׁר לְעִשְׂרֵי בְּיוֹם טוֹב, מִשּׁוּם
72 כְּקִרְתָּא – צָבַע הַסִּיקְרָא, שֶׁשֶׁמְעֵבִיר אֶת הַבְּהֵמוֹת תַּחַת הַשֶּׁבֶט כְּדִי
73 לְעִשְׂרוֹ, מִסַּמֵּן בּוֹ אֶת הַבְּהֵמָּה הַעֲשִׂירִית, וְהַצְבִּיעָה אֶסּוּרָה בְּיוֹם
74 טוֹב.
75 שנינו בברייתא לעיל, שמהפסוק 'מִסֵּת נִדְבַת יָדְךָ' משמע שכל דבר
76 שבחובה אינו בא אלא מן החולין. שואלת הגמרא: מָאִי מַשְׁמַע
77 דְּהָא 'מִסֵּת' לִישְׁנָא דְּחוֹלִין הוּא – מֵהֵיכֵן מִשְׁמַע שֶׁהַלְשׁוֹן 'מִסֵּת'
78 מִשְׁמַעוֹתָה חוֹלִין.
79 משיבה הגמרא: דְּכֵתִיב (אסתר י א) 'וַיִּשֶׁם הַמֶּלֶךְ אֶחָשֶׁוֹרוּשׁ מִסַּעַל
80 הָאָרֶץ', וְכֵשֶׁם שֶׁמֶט בֹּא מִהַחֹלִין, דְּהֵינּוּ מִמָּה שֶׁעֲדִיין לֹא חִיִּיבִים
81 לְמַלְךְ, כִּךְ גַּם 'מִסֵּת' פִּירוּשׁוֹ שֶׁתְּבִיא מִהַחֹלִין, וְלֹא מִדָּבָר שֶׁאֵתָּה
82 כָּבֵר מַחֲוִיב בּוֹ.
83 שנינו במשנה: וְיִשְׂרָאֵל יוֹצֵאֵין יְדֵי חוֹקְתָן לְשִׁלְמֵי שִׁמְחָה כְּנִדְבָתִים
84 וְנִדְבָתֵי וְכוּ', כְּלוּמַר כֻּלָּם קֹדְשִׁים שְׁמוֹתֵיהֶם לֹאכּוֹל אֶת בְּשָׂרָם, אִף
85 אִם הוֹקְדָשׁוֹ לְשֵׁם דָּבָר אַחֵר.
86 הגמרא מבארת מניין נלמד דין זה: תָּנוּ רַבֵּינָן בְּבֵרִיתָא, נֹאמַר בְּתוֹרָה
87 (דברים טו יד) 'וַיִּשְׁמַחַת כְּחֶגְדְךָ, לְרִבּוֹת כָּל מִינֵי שְׂמֵחוֹת לְשִׁמְחָה – כֹּל
88 אוֹפֵן שִׁיחָה לּוֹ בְּשָׂר לְשֵׁם שִׁמְחָה, הָרִי זֶה יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָה, וְאִין
89 צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ קֶרֶבֶן מִיּוֹחָד לְשֵׁם זֶה, שֶׁהָרִי לֹא נֹאמַר 'זוֹבַחַת
90 שְׁלָמִים וְשִׁמְחָת', אֵלּא רַק 'שִׁמְחָת'. מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים, יִשְׂרָאֵל
91 יוֹצֵאֵין יְדֵי חוֹקְתָן כְּנִדְבָתִים וְנִדְבָתֵי שֶׁנִּדְרוּ וְנִדְבּוּ בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה,
92 וְכִמְעֵשֶׂר כְּהֵמָּה שֶׁעִשְׂרוּ מִבְּהֵמוֹתֵיהֶם, שֶׁמִּבְּיָאִים אוֹתָם לְהַקְרִיבֵם
93 כְּשֶׁעוֹלִים לְרַגֵּל לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁבְּשָׂרָם שֶׁל אֵלּוּ נֹאכַל לְבַעֲלִים,
94 וְהַכֹּהֲנִים יוֹצֵאֵין יְדֵי חוֹבָתָם אִף כְּהֵמָּתָא וְאֲשֶׁם שֶׁמִּבְּיָאִים עוֹלֵי
95 הָרַגְלִים לְחוֹבָתָם, וְכִכְבוֹר בְּהֵמָּה טְהוֹרָה שֶׁנּוֹלָד בְּעֲדָרוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל
96 וְהִבְיָאוּ בְּרַגֵּל לְהַקְרִיבוֹ, וְכִתּוּב וְשׁוֹק שֶׁל הַשְּׁלָמִים שֶׁמִּקְרִיבִים עוֹלֵי
97 הָרַגֵּל, שֶׁכֵּן אֵלּוּ נֹאכְלִים לְכַהֲנִים, וְלִכֵּן יוֹצֵאֵין בָּהֶם גַּם יְדֵי חוֹבָת
98 שְׁלָמֵי שִׁמְחָה. וּמוֹסִיפָה הַבְּרִיתָא, יְכוֹל יְהִי הַכַּהֲנִים יוֹצֵאֵים יְדֵי
99 חוֹבָתָם אִף כְּעוֹפּוֹת שֶׁהִבְיָאוּ עוֹלֵי הָרַגְלִים לְחַטָּאת, וְכִמְנַחֲוֹת
100 הַבָּאוֹת מִסּוֹלַת חִיטִּים אוֹ שְׁעוֹרִים, שֶׁהָרִי גַּם אֵלּוּ נֹאכְלִים לְכַהֲנִים,
101 תְּלִמּוּד לּוֹמַר – מִלְּמַדְנָא הַכְּתוּב 'וַיִּשְׁמַחַת כְּחֶגְדְךָ', הַקִּישָׁה בּוֹה הַתּוֹרָה
102 שְׁלָמֵי שִׁמְחָה לְשִׁלְמֵי חוֹגִיגָה,

1 מדייקת הגמרא את תירוץ של רב אשי: אֲלָמָא קָסְבַר – מוכח
2 מתירוץ זה, שהתנא של משנתנו טובר שחגיגת אֲרֶבְעָה עֶשְׂרֵי הַבָּאָה
3 עם קרבן פסח, לֹא דְאִוְרִיתָא – אין חובתה מן התורה, שהרי אם
4 היתה דאורייתא לא היתה באה מן המעשר, שכל דבר שבחובה
5 אינו בא אלא מן החולין.
6 הגמרא חוזרת לדון בדברי המשנה (לעיל ז:): אָמַר מַר – שנינו לעיל
7 במשנה, בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים מִן הַמַּעֲשֵׂר – שלמי חגיגה באים גם
8 ממעות מעשר שני. מקשה הגמרא: אָמַי – מדוע הדין כך, הרי
9 קרבן חגיגה דָּבָר שְׁכַחוּכָה הוּא – שחייבים להביאו, וְכָל דָּבָר
10 שְׁכַחוּכָה אֵינּוּ כָּאֵלָּא מִן הַחֹלִין, וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר שָׁנִי אוֹ מִשְׂאֵר
11 דְּבָרִים שֶׁנִּדְרָה אוֹ נִדְבָה וְהוּא כָּבֵר מַחֲוִיב בָּהֶם.
12 מתרצת הגמרא: אָמַר עוֹלָא, בֵּית הַלֵּל הִתִּירוּ רַק כְּטוֹפֵל – מחבר
13 את המעשר יחד עם החולין ומביא שלמי חגיגה, שבאופן זה
14 התירה התורה להביא חגיגה מן המעשר.
15 ונחלקו אמוראים כיצד טופלים מעשר עם החולין: חוֹקִיָּה אָמַר,
16 טוֹפְלִין כְּהֵמָּה לְבַהֲמָה, שאם יש לו אנשים רבים שצריכים לאכול,
17 ובהמה אחת אינה מספיקה לכולם, יביא בהמה ראשונה לחגיגה
18 ממעות חולין, ואת שאר הבהמות שצריך לחגיגה יביא ממעות
19 מעשר, ואף שכולם שם 'חגיגה' עליהם, מכל מקום כבר יצא ידי
20 חובתו בראשונה שהביא מן החולין, ולכן יכול כעת להביא את
21 השאר מן המעשר, וְאִין טוֹפְלִין מַעוֹת לְמַעוֹת – אבל לא יערב מעות
22 המעשר עם מעות החולין ויקנה מכולם יחד בהמה גדולה, משום
23 שבאופן זה המעשר מעורב בכל הבהמה, ולא הביא אפילו בהמה
24 אחת מהחולין בלבד. וְרַבֵּי יוֹחָנָן אָמַר לְהִיפֵךְ, טוֹפְלִין מַעוֹת לְמַעוֹת
25 – יערב מעות החולין במעות המעשר ויקנה מכולם בהמה גדולה
26 כדי צורכו, משום שבאופן זה החולין מעורבים בכל חלק וחלק של
27 השלמים, וְאִין טוֹפְלִין כְּהֵמָּה לְבַהֲמָה – אבל לא יביא בהמה
28 ראשונה מן החולין והשאר מן המעשר, שנמצא שיש חלק
29 מבהמות החגיגה שהוא כולו מן המעשר ואין בו מן החולין כלל.
30 הגמרא מביאה ראייה לכל אחת מהשיטות: תִּנְיָא פְּלוּתִיָּה דְּחוֹקִיָּה –
31 שנינו בברייתא כדברי חוקיה, וְתִנְיָא פְּלוּתִיָּה דְּרַבֵּי יוֹחָנָן – שנינו
32 בברייתא אחרת כדברי רבי יוחנן. תִּנְיָא פְּלוּתִיָּה דְּרַבֵּי יוֹחָנָן, נֹאמַר
33 בתורה (דברים טו ט) 'וְעִשְׂתִּיךָ חֶגְ שְׁבַעוֹת לְה' אֶלְהֶיךָ מִסֵּת נִדְבַת יָדְךָ
34 אֲשֶׁר תִּתֵּן, דְּהֵינּוּ, שֶׁהַתּוֹרָה מְצוּהָ שִׁישׁ לְהִבְיָא קֶרֶבֶנוֹת מִמִּסֵּת
35 נִדְבַת יָדְךָ'. דוֹרֶשֶׁת הַבְּרִיתָא, 'מִסֵּת', מְלַמֵּד שְׂאָדָם מִבְּיָא חוֹקְתוֹ מִן
36 הַחֹלִין דוּוֹקָא וְלֹא מִן הַמַּעֲשֵׂר, שֶׁמִּסֵּת הוּא לְשׁוֹן חוֹלִין, כְּמוֹ
37 שִׁיתְבָּאָר לְהַלְךְ. וּמִנֵּין שְׂאָם רְצָה לְעֶרֶב מַעוֹת חוֹלִין עִם מַעוֹת מַעֲשֵׂר
38 מְעַרְב, וְיוֹצֵא בּוֹה יְדֵי חוֹבָתוֹ, תְּלִמּוּד לּוֹמַר – מִלְּמַדְנָא הַכְּתוּב
39 בְּהַמִּשְׁךְ, 'בְּאֲשֶׁר יִכְרַבְךָ ה' אֶלְהֶיךָ', שִׁיכּוֹל לְהִבְיָא קֶרֶבֶן מִכֹּל מַה
40 שֶׁבְּרַכּוֹ ה' וְנָתַן לוֹ, דְּהֵינּוּ אִף מִן הַמַּעֲשֵׂר. וּמִלְּשׁוֹנוֹ שֶׁל הַתְּנַא 'וּמִנֵּין
41 שְׂאָם רְצָה לְעֶרֶב מַעֲרָב' מִשְׁמַע כַּדְּבָרֵי רַבֵּי יוֹחָנָן, שֶׁמַּעֲרָבִים מַעוֹת
42 בְּמַעוֹת, שֶׁהָרִי לְשׁוֹן 'עִירוֹב' שִׁיכַת דוּוֹקָא בְּמַעוֹת.
43 תִּנְיָא פְּלוּתִיָּה דְּחוֹקִיָּה, 'מִסֵּת', מְלַמֵּד שְׂאָדָם מִבְּיָא חוֹקְתוֹ מִן הַחֹלִין.
44 ומביאה הברייתא מחלוקת בדין זה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, כֹּל מַה
45 שֶׁמִּקְרִיב לְחוֹבָת חוֹגִיגָה בְּיוֹם הַרְאֵשׁוֹן שֶׁל הַחֶג, יִבְיֵא רַק מִן הַחֹלִין,
46 ואין יכול לטפול בהם מעשר, שדעת בית שמאי שבדבר שבחובה
47 אין טופלים כלל, וְמָה שֶׁמִּקְרִיב בְּיוֹם הַרְאֵשׁוֹן שֶׁם 'חגיגה' עֵלֶיךָ,
48 וְחוֹגִיגָה הִיא דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה, אֵבֵל מִכָּאן וְאִילָף – בשאר ימי החג יכול
49 להביא אף מן המעשר, שהרי כבר יצא ידי חובת חגיגה ביום
50 הראשון, וְמָה שֶׁמִּבְּיָא מִעֲבִשׁוֹ הָרִי הוּא לְשִׁלְמֵי שִׁמְחָה, וְשִׁלְמֵי
51 שִׁמְחָה בָּאִים אִף מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְבֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים, אֲכִילָה רִאשׁוֹנָה מִן

כבר ניתנו לו בתורה כל ההוראות כיצד להתנהג כדי להצליח, ולא רק להצליח בעולם הבא, אלא גם להצליח בעולם הזה, ולא רק להצליח לישא חן בעיני בני ישראל. . . אלא להצליח גם אצל גויים להבדיל, להיות אצלם "משנה למלך".

משיחות, חג הפורים, ה'תשכ"ח

יום ראשון

יום רביעי

יב אדר א

ה'תש"ג

שיעורים. חומש: תצוה, רביעי עם פירש"י.
תהלים: סרסח.
תניא: וא"כ הוא . . . 72 ספי"ג.

כתיב: "מתן אדם ירחיב לו, ולפני גדולים ינחנו". יש לך אנשים שהם גדולי השם בחכמתם או בעשרם, אבל מתן אדם, כשהאדם נותן את האדם שלו באיזה התעסקות בהתזקת הדת, הנה לא זו בלבד כי ירחיב לו, אלא עוד זאת כי לפני גדולים ינחנו.

יום שני

יום חמישי

יג אדר א

ה'תש"ג

שיעורים. חומש: תצוה, חמישי עם פירש"י.
תהלים: סט"א.
תניא: ובפרט . . . 72 נגדי תמיד.

במנחה אין אומרים תחנון.

אאמו"ר אמר: בא מיר איז ברור, אז א חסידישער איד זיצט אין בית המדרש, און לערענט אדער חזר"ט א חסידות ברבים, איז א שמחה בא די זיידעס, און זייער שמחה איז מספיק פאר איהם, קינדער און קינד'ס קינדער רוב טוב בגשמיות וברוחניות.

אדני אבי מורי ורבי [הרש"ב] אמר: ברור לי, שכאשר יהודי חסידי יושב בבית המדרש, ולומד או חוזר חסידות ברבים, הרי זו שמחה אצל זקני, ושמחתם מספקת עבורו, לבניו ובני בניו - רב טוב בגשמיות וברוחניות.

יום שלישי

יום ששי

יד אדר א, פורים קטן

ה'תש"ג

אין אומרים תחנון.

שיעורים. חומש: תצוה, ששי עם פירש"י.
תהלים: עב"עו.
תניא: וגם מי . . . לו ומעשה.

אאמו"ר סיפר לאאמו"ר: די מאמרים וואס זיינען געדרוקט אין לקוטי תורה, האט דער טאטע (הצ"צ) אויסגעקליבען פון צוויי טויזענט מאמרים.

אדני אבי זקני מורי ורבי [מהר"ש] ספר לאדני אבי מורי ורבי [הרש"ב]: המאמרים שנדפסו ב"לקוטי תורה", אבא (ה"צמח צדק") בררם מתוך אלפים מאמרים.

המשך ביאור למס' חגיגה ליום חמישי עמ' ב

1 כיום טוב שני. ואם כן דברי רבי יוחנן קשיין אהרבי - קשים זה על
2 זה, שהרי לעיל אמר רבי יוחנן ש'כיון שפסק שוב אינו מקריב'.
3 אלא לאו שמע מינה - אלא ודאי מוכח מכאן כדברי רבי אבא,
4 שכאן בכתם קאן במפרש, וממילא אין סתירה בדברי רבי יוחנן.
5 מסיקה הגמרא: שמע מינה - אכן מוכח מכאן כדברי רבי אבא.
6 הגמרא מביאה ראיה נוספת, שבמקום שלא היה בדעתו לחגוג שני
7 ימים, מודה רבי יוחנן שאינו עובר משום 'בל תוסיף': איקמר נמי -
8 נאמר כך גם במקום נוסף, ששנינו בברייתא (להלן ט), יכול יהא חוגג
9 והולך כל שבעה, תלמוד לומר אותו, אותו אתה חוגג ואי אתה
10 חוגג כל שבעה, ועל כך אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן,